

Zoek de stilte en kom in beweging –Zondag laetare

We zijn gekomen in het midden van de veertigdagentijd. De tijd van voorbereiding op de viering van Pasen. En deze zondag wordt ook wel klein Pasen genoemd. Het wit schemer al voorzichtig door het paars. En met Pasen vieren we toch de komst van Licht dat sterker is dan onze duisternis, van volgehouden trouw die alles overwint, van leven sterker dan de dood.

Pasen is daarmee een overmoedig feest. Het gaat in tegen onze ervaring. Want om ons heen zien en ervaren wij zo vaak de macht van haat en geweld, de taatheid van onrecht en donkerheid, de onverbiddelijkheid van de dood.

Natuurrampen, vliegtuigen die verdwijnen, voortdurend en grof geweld in de Centraal Afrikaanse Republiek en in Syrië, maar ook in ons eigen land. Onvermoede uitingen van intolerantie, overmoedige toezeggingen. Je kunt er moedeloos van worden of angstig.

En in ons persoonlijk leven is het soms al niet veel anders: je verliest je werk, of vreest daarvoor, je bent bezorgd om je gezondheid, het gaat niet goed met je kind, je kleinkind, met iemand van wie je houdt, een geliefde sterft.

Pasen vieren spreekt niet vanzelf. Het vergt concentratie, oefening en volharding om tekenen van licht en leven te zien, om niet cynisch te worden of onverschillig, om vreugde te kennen en vreugde te geven.

De Veertigdagentijd is daarmee een tijd van oefening, van het leren zien van de tekenen van het Licht.

En aan de hand van het thema voor deze veertig dagen tijd ‘Zoek de stilte – Kom in beweging’ kunnen we ons daarin oefenen.

Want die oefening in het leren zien van de tekenen van licht en leven - misschien vraagt die wel stille concentratie?

De lezingen tot nu toe waren niet echt stil. We hoorden van de de intocht van Jezus in Jeruzalem. Die menigte met zijn palmtakken en hosanna-geroep: het is allerminst stil allemaal.

Jezus is vanuit noorden, dat achtergestelde Galilea, naar Jeruzalem gekomen. Op zijn zachtst gezegd op een spectaculaire manier. De hele stad was in rep en roer, staat er. En de logische vraag op lippen van iedereen is: wie is dit, wat is dit voor een man? En dat probleem ligt dan vervolgens ook op het bordje van de joodse religieuze leiders. Zeker, nadat Jezus in de tempel - hun tempel - als een dolle is tekeer gegaan en de geldwisselaars en de dierverkopers op een niet mis te verstane manier van het tempelplein heeft verwijderd.

En misschien kunnen we het ook nog wel begrijpen dat ze geïrriteerd zijn, dat ze boos zijn en Hem de vraag stellen op grond waarvan hij zich dit alles meent te kunnen permitteren? En dat vragen ze Hem dan ook. Zoals ze ook aan de hand van een aantal belangrijke kwesties - zijn verhouding tot de

Romeinse bezetters, de kwestie van de opstanding, en de kwestie van vanmorgen: wat is nu de kern van de wet, waar draait die nou eigenlijk om? - willen weten waar Jezus theologisch staat.

Als je de hoofdstukken 21 en 22 van Mattheüs achter elkaar leest, valt het op hoe vaak Jezus met de Farizeeën, hogepriesters en oudsten in gesprek is. En hoe Hij hen telkens weer het zwijgen weet op te leggen.

Niet door hen te overstemmen of hun woorden te verdraaien, maar door open en eerlijk met hen in gesprek te gaan. Hij spreekt met hen van mens tot mens, van hart tot hart.

Jezus stelt de vragen net even anders, zodat het leven in een ander licht komt te staan: in Gods licht. Dat verwacht zijn toehoorders, want ze kunnen Hem geen ongelijk geven op grond van hun kennis.

Wie is deze man..... die vraag blijft in de lucht hangen.

Waren het op de tweede zondag nog de mensen in Jeruzalem die wilden weten wie het was die hun poorten binnenkwam en zich afvroegen: wie is deze man? - vandaag is het Jezus zelf die de vraag opwerpt.

Wat volgt is niet zozeer een dialoog, want de Farizeeën komen amper aan het woord, het is Jezus die het gesprek bepaalt. En toch is de tekst spannend, want hier komt voor het eerst in alle openbaarheid de vraag naar Jezus' messias-zijn aan de orde. Jezus vraagt: Wat denkt u over de Messias? Van wie is Hij een zoon?

De farizeeën geven als antwoord: van David. Dat is het antwoord dat Jezus ook waarschijnlijk verwachtte. Het is het traditionele antwoord. De komende Messias zou een afstammeling van David zijn. Zij baseerden zich daarbij op teksten van Jesaja en Jeremia, profetiën waarin 'een telg uit Davids stam als een koning een wijs beleid zal voeren en die in het land recht en gerechtigheid zal verschaffen. De titel 'zoon van David' past dan ook volop bij de te verwachten Messias.

Wij, als lezers van het evangelie van Mattheüs, hebben daarbij ook nog een andere associatie. Wanneer wij de titel 'zoon van David' horen, weten we dat die bij Mattheüs in één adem wordt genoemd met Jezus. Dat hebben we immers nog in de adventperiode gehoord. Mattheüs probeert vanaf het begin van zijn evangelie al duidelijk te maken dat Jezus de langverwachte Messias is. Daarom schrijft hij al in de eerste zin van zijn evangelie dat 'Jezus de zoon van David en de zoon van Abraham' is. Met Jezus gaat God verder. En deze titel hebben in de afgelopen zondagen horen klinken: bij de intocht in Jeruzalem en bij de tempelreiniging. De mensen en de kinderen noemen Jezus 'de zoon van David'.

Het antwoord dat Jezus geeft op die vraag: wat denkt u over de messias? Van wie is hij een zoon? Dat antwoord heeft nogal voor wat verwarring gezorgd. En ik weet niet hoe het u vergaat, maar het zijn wel woorden om nog eens te lezen. Als de Farizeeën antwoorden dat de Messias een zoon van David is, dan confronteert Jezus hen met een citaat uit Psalm 110. Hoe kan David hem dan, geïnspireerd door de Geest, Heer noemen?

De Heer sprak tot mijn Heer: Neem plaats aan mijn rechterhand. En dat gaat over de komende Messias. Maar Jezus heeft gelijk als hij opmerkt dat het onlogisch is dat David de Messias 'mijn Heer' noemt, als hij zijn zoon is. Je noemt je zoon geen 'Heer', dat is geen aansprektitel die bij een vader –zoon relatie past. Het is een logica waarop de Farizeeën geen antwoord op hebben.

Maar waarom voert Jezus dit gesprek en waarom heeft Mattheus gesprek in zijn evangelie opgenomen?

Toch niet om te laten zien hoe slim Jezus is en hoe Hij anderen tot zwijgen weet te brengen?

Met dit gesprek wil Mattheüs, denk ik, duidelijk maken wie Jezus is.

Hij is meer dan de zoon David. Daarom wordt de tekst uit Psalm 110 aangehaald. En hoewel Psalm 110 toch redelijk onbekend is, is deze Psalm een van de meest geciteerde teksten uit het Oude Testament. Keer op keer klinkt deze verwijzing naar Psalm 110, vooral in de brieven.

Deze is erg belangrijk geweest voor de jonge kerk. Zij stelden zich ook de vraag: Wie is Jezus? Was Jezus een geïnspireerd man of de Zoon van God? Was Hij goddelijk of menselijk?

Mattheüs wil met de jonge gemeente een antwoord zoeken op deze vragen. Hij wil laten zien dat Jezus én goddelijk én menselijk is.

Hij is niet alleen de Messias, niet alleen de profeet en koning die verwacht wordt en voor vrede zal zorgen.

Jezus is ook de Heer, een titel die ook aan God gegeven wordt.

En zo verbindt Mattheüs

Jezus ook onlosmakelijk met God.

En verwijst Mattheüs naar het menselijke en goddelijke karakter van Jezus.

Jezus is wie de mensen denken dat Hij is: de nieuwe koning, maar ook weer niet.

Hij verovert zijn Rijk op onverwachte, en onbegrepen, wijze. Op een ezel, niet op een paard gaat Hij zijn weg.

Namelijk door de weg te gaan van de Messias, de gezalfde.

Psalm 110 zingt erover en er klinkt al iets in door van het onverwachte dat we in het evangelie terugvinden. De koning blijkt ook priester te zijn. Hij regeert niet met geweld maar met de gaven van brood en wijn. Zoals eens Melchizedek Abraham tegemoet kwam met wijn en brood.

En in de komende weken zullen we horen dat deze priester zelf offer zal worden, hoe onbegrijpelijk ook. En dat brood en wijn zijn lichaam en bloed zijn. We begrijpen er nauwelijks iets van.

En wat denkt u over Jezus?

Zoveel is er over Hem te zeggen. Maar laten we in ieder geval de bereidheid hebben om naar elkaar te luisteren. Jezus dwingt de Farizeeën met zijn vraag na te denken. Maar Hij leert mensen misschien ook wel om verder te kijken dan eigen gelijk. Groter te denken dan een koker die het beeld beperkt.

We zouden kunnen zeggen dat er zo bereidheid is om te luisteren naar elkaar. Om samen stil te worden en na te denken over levens- en geloofsvragen. Ja, en ook over God en deze wereld. Wat zou Hij willen met ons bestaan? Samen nadenken over de toekomst. Wij hebben nog veel te leren. En de groep mensen om Hem heen wordt steeds groter en ze beginnen te zingen en te schreeuwen: 'Help ons toch, jij nieuwe koning David! Welkom!'

Jezus wordt binnen gehaald als een koning. Zal Hij alles wat krom is weer rechtzetten? Zal Hij hen verlossen?

Ons? De verwachtingen zijn hoog gespannen. Maar Jezus gaat geen weg van pracht en praal.

Terwijl de mensen luidkeels roepen 'Hosanna voor de Zoon van David', is er één die zwijgt, die stil blijft, en dat is Jezus zelf. De profeet had het al aangekondigd: deze

Koning is heel anders, niet óvermoedig, maar záchtmoedig.

De weg van deze Koning loopt eerst uit op de dodelijke stilte van het kruis.

En nu na de gesprekken met de Farizeeën in Jeruzalem krijgt de stilte steeds meer de overhand. Niemand durfde nog een vraag te stellen. Het wordt stil.

Na het lawaai en rumoer van de intocht in Jeruzalem met de geluiden van de tempelreiniging en al die gesprekken – hoe zal het dan in de stilte zijn?

We zijn uitgejuicht, ons lachen verstomt, de takken vallen ons uit handen, we rapen onze kleren op en kijken om ons heen – waar is iedereen? Het gesprek verstomt.

Wie met Jezus mee gaat, gaat de stilte in.

Jezus zocht de stilte in de tempel, straks in de hof van Getsémane. Hij zoekt de concentratie op het ene nodige: de verbinding met de levende, sprekende God.

En hoe vinden wij de stilte? Op welke plaatsen en op welke momenten vindt u stilte? En wat gebeurt er als een mens helemaal stil wordt? Het bijzondere van stilte is dat je tot ontdekkingen kunt komen: nieuwe inzichten, nieuwe ervaringen, Gódservaringen zelfs.

Stil zijn om na te denken over ons zelf en onze wereld.

Nadenken over wie Jezus voor ons is.

Zijn betekenis voor ons leven en geloven.

Het zal zijn als een zoektocht, met veel vragen die lang niet altijd een duidelijk antwoord zullen krijgen.

Maar als de stilte zich horen laat,
heel zacht, nog ongekend;
dan fluistert de stilte van wat komen gaat.

Dat we zo in de komende tijd

De stilte zullen zoeken en in beweging komen.